

Tarkka kuuntelu tulkkien valttikorttina

KäTu-2015-symposium, 10.4.2015

SINIKKA HILTUNEN
HELSINGIN YLIOPISTO
KÄYTTÄYTYMISTIETEIDEN LAITOS
KOGNITIOLOGIA

www.muistikuisti.net

© S. Hiltunen/9.4.2015

Tarkka kuuntelu tulkkien valttikorttina

Tutkimusasetelma

- Koehenkilöt
- Tehtävät

Tutkimuksen tuloksista

- Määrälliset tulokset
- Laadullista analyysia

Tulkkien strategioista lyhyesti

Pohdintaa - Keskustelua

© S. Hiltunen/9.4.2015

Koeasetelma

Koehenkilöt:

- simultaanitulkit, 21
- konsekutiivitulkit, 22
- kielten opettajat, 24
- muiden alojen ekspertit, 24

© S. Hiltunen/9.4.2015

Vaatimukset:

Koulutus: alempi korkeakoulututkinto

- myös DKK, asioimistulkin tutkinto hyväksyttiin

Kokemus: vähintään 10 v omalla alalla (16–19 v)

Tehtävä

© S. Hiltunen/9.4.2015

Proosamuotoisen tekstin muistista palautus
(*prose recall*)

- Raimo Raitasalo: Pakotettu yksinäisyys
 - 11 puhejaksoa
 - 8–23 sanaa/puhejakso
- kuuntelu ja muististapalautus suullisesti jokaisen jakson jälkeen (äänitettiin)
- vrt. konsekutiivitulkin työskentelytapa

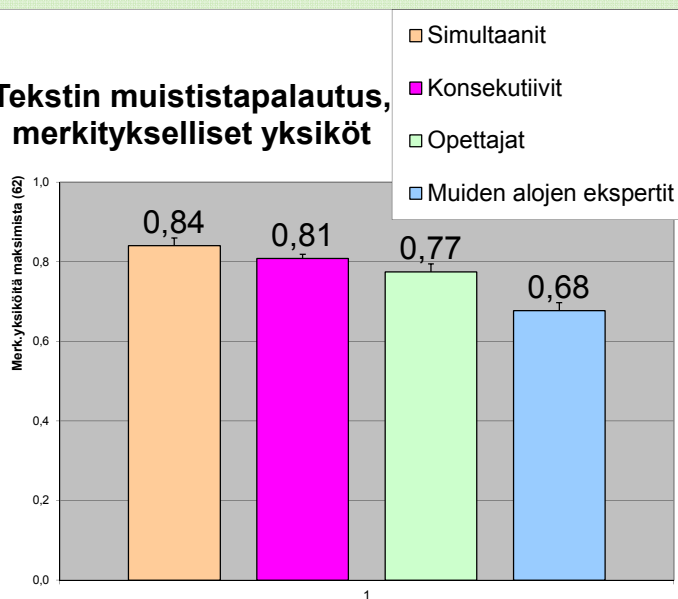
Idea unit – merkityksellinen yksikkö

Mills ym., 1993, 289:

- sentence or part of a sentence
 - that expresses a complete idea
 - contains an actual or implied verb
 - and is usually a phrase-size unit
- suomessa käytännössä lause tai lauseenvastike

© S. Hiltunen/9.4.2015

Tekstin muististapalautus, merkitykselliset yksiköt

Tuloksia

Tilastollisesti merkittävä ryhmävaikutus: $p < .001$:

- **KAIKKI** kieliryhmät parempia kuin muiden alojen ekspertit: $p < .004$

© S. Hiltunen/9.4.2015

Puhejaksojen pituus

© S. Hiltunen/9.4.2015

vaikutti tulokseen:

- lyhyet: alle 11 sanaa
- pitkät: yli 17 sanaa
- kaikki muistivat paremmin lyhyet kuin pitkät puhejaksot ($p < .001$)
 - tulkit vs. muut ekspertit ($p < .004$)
 - opettajat vs. muut ekspertit ($p < .05$)

Laadullista analyysia

© S. Hiltunen/9.4.2015

Kielten ekspertit parempia kuin muiden alojen ekspertit:

- aikamääreet: 1970-luvun lopussa
 - 43–50 % vs. 21 %
- tunneilmaisut: haittaavat yksinäisyyden tunteet
 - simult. 71 %, opettajat 75 %
 - konsekut. 38 %, muut eksp. 42 %

Laadullista analyysia

© S. Hiltunen/9.4.2015

Kielten ekspertit parempia kuin muiden alojen ekspertit:

▪ Kausaalisuhteet:

...voimakkaimmin hyvin iäkkäiden keskuudessa

- 48–57–46 % vs. 25 %

... masentuneisuuteen liittyvää yksinäisyyttä

- tulkit: 71 ja 48 %
- opettajat ja muut: 24 ja 14 %

Laadullista analyysia

© S. Hiltunen/9.4.2015

Tulkit parempia kuin opettajat ja muiden alojen ekspertit:

▪ verbimääreet: ...vakiinnutti asemansa

- tulkit 76 ja 62 %
- opettajat ja muut 38 ja 33 %

Laadullista analyysia

© S. Hiltunen/9.4.2015

Tulkit parempia kuin opettajat ja muiden alojen ekspertit:

- **synonyyminen sanaluettelo:** ei miellyttävä, kiusaava, lamaannuttava, henkisesti halvaannuttava
 - tulkit 76 ja 48 %
 - opettajat ja muut 38 ja 21 %

Pohdintaa

© S. Hiltunen/9.4.2015

Miksi tulkit parempia?

- erityisen tarkka kuuntelutaito
- kuullun tekstin ymmärtäminen:
 - tekstin koherenssi, esim. kausaalisuhteet
- **Setton, 1998:** tulkit kuuntelevat analyyttisemmin kuin muut

Pohdintaa

© S. Hiltunen/9.4.2015

Miksi simultaanit parempia kuin konsekutiivit?
synonyyminen sanaluettelo:

- simultaanitulkin oltava valppaana koko ajan, pienetkin vivahteet saattavat olla tärkeitä
- mahdollisuus muistaa, kun tulkkaa heti
- konsekutiivitulkin työskentely enemmän kokoavaa, tiivistävää
- muisti kovemmallalla rasituksella: yleensäkin ihminen muistaa yhteenvedonomaaisesti

Huom.

© S. Hiltunen/9.4.2015

Tulokset alustavia:

- vain 1–2 esimerkkiä kustakin lingvistisestä rakenteesta tekstissä
- ensimmäinen proosamuotoisen tekstin muististapalautustesti, joka tehtiin tulkeille
- ylipäätään konsekutiivitulkkeja ei ole aikaisemmin tutkittu!

Strategioista

© S. Hiltunen/9.4.2015

Simultaanit ja opettajat vs.

konsekutiivit ja muut ekspertit:

- enemmän visuaalista kuvittelua
- enemmän mielessä toistamista ja kaikumuistin hyödyntämistä

Strategioista

© S. Hiltunen/9.4.2015

Simultaanit:

- avainkohdat, "skeema", juoni
- syy-seuraussuhteet
- "kuvittelin, että kerron äidilleni – auttoi keskittymään"

Seuraava koevaihe alulla

© S. Hiltunen/9.4.2015

Tarvitsen simultaani- ja konsekutiivitulkkeja koehenkilöiksi:

- alempi korkeakoulututkinto (DDK, asioimistulkkitutkinto)
- vähintään 10 v kokemus tulkkina
- värväys alkaa syksyllä 2015
- kokeet: syksy 2015–kevät-kesä 2016

Luettavaa

© S. Hiltunen/9.4.2015

Hiltunen, Pääkkönen, Vik, Krause, 2015:
On interpreters' working memory and executive control, *International Journal of Bilingualism* (First-online)

Hiltunen & Vik (valmisteilla):

Interpreters – experts in careful listening? Findings of a prose recall test, *International Journal of Bilingualism*

© S. Hiltunen/9.4.2015

Kiitos 😊

Kysymyksiä, kommentteja...